

ایران: با افزایش فشار دستگیری و کشتن ها ادامه می یابد

عفو بین الملل از دستگیری های بیشتر سیاستمداران، روزنامه نگاران، وکلا و دیگران در ارتباط با انتخابات اخیر و مورد مناقشه در ایران نگران است. گمان می رود که صدها نفر بازداشت شده اند؛ بسیاری از آنها در محل های نامعلوم در سراسر ایران در بازداشت به سر می برند. بنا به گزارش ها، ده ها نفر دیگر - احتمالاً حداقل 197 نفر - در تظاهرات روز 9 ژوئیه 2009 دستگیر شده اند که به مناسبت دهمین سالگشت 18 تیر و سرکوب اعتراض های دانشجویی در سال 1999 برگزار شد؛ در آن سال حداقل یک دانشجو کشته شد و بسیاری دیگر شکنجه شدند یا مورد اذیت و آزارهای دیگر قرار گرفتند. خانواده های افرادی که به خاطر بزرگداشت قربانیان سرکوب 1999 بازداشت شده اند، گویا تنها از روی پوسترهایی که مقامات در اماکن عمومی نصب کرده اند، فهمیده اند که در روز 19 ژوئیه 2009 می توانند در دادگاه از پرونده بازداشتیان مطلع شوند. گمان بر این است که بازداشتیان در زندان اوین و نیز در بازداشتگاهی در کهریزک، کرج، در نزدیکی تهران، نگهداری می شوند.

عفو بین الملل خواهان آن است که تمام کسانی که صرفاً به خاطر به کارگیری مسالمت آمیز حق آزادی بیان، تجمع و اجتماع بازداشت شده اند، فوراً و بدون قید و شرط آزاد شوند، و تمام افراد دیگر فوراً تفهیم اتهام شوند و در طی روال حقوقی متناسب با موازین بین المللی محاکمه منصفانه مورد محاکمه قرار گیرند یا آزاد شوند. در هر حال، مقامات باید فوراً وضع افراد بازداشت شده در ارتباط با رویدادهای اخیر را روشن کنند.

عفو بین الملل در عین حال خواهان رسیدگی کامل و بی طرفانه به مرگ سهراب اعرابی، دانشجوی 19 ساله است که در اثر زخم گلوله در سر کشته شده است. او در طی تظاهراتی در روز 15 ژوئیه 2009 ناپدید شد. خانواده او تا تاریخ 11 ژوئیه نتوانستند اطلاعی در باره او کسب کنند تا این که به دادگاه احضار شدند و در آنجا او را در میان عکس های افراد کشته شده شناسایی کردند. ظاهراً جسد او از روز 19 ژوئن در پزشکی قانونی بوده است. با وجود این، هیچ اطلاعی در دست نیست که نشان دهد در فاصله بین 15 و 19 ژوئن چه اتفاقی برای او رخ داده است، از جمله در باره تاریخ دقیق یا شرایط مرگ وی.

در میان کسانی که دستگیریشان در روزهای اخیر گزارش شده، فعالان سیاسی، روزنامه نگاران، دانشگاهیان و وکلا وجود دارند. عفو بین الملل نگران امنیت آنها است، زیرا شکنجه یا بدرفتاری های دیگر در ایران رایج است. از جمله این افراد عبارتند از:

- روزنامه نگار مسعود باستانی که در روز 5 ژوئیه زمانی دستگیر شد که برای پرسش در باره همسر حامله و روزنامه نگارش مهسا امرآبادی که در 14 ژوئن دستگیر شده بود، به دادگاه انقلاب رفت.
- وکیل حقوق بشری محمد علی دادخواه که روز 8 ژوئیه دستگیر و در دفتر کارش در تهران به همراه چند تن از همکارانش بازداشت شد. چند نفر از همکاران او کمی بعد آزاد شدند، اما محل بازداشت محمد علی دادخواه نامعلوم است.

- بیژن خواجه پور خوئی، مشاور بازرگانی و اقتصادی، که در روز 27 ژوئن 2009 در فرودگاه تهران در هنگام بازگشت از وین و لندن دستگیر شد. او در طی سفر خود به عنوان بخشی از کارش در حمایت از اقتصاد ایران و تشویق سرمایه گذاری خارجی در ایران، با مقامات بازرگانی در وین گفتگو و با مسئولان اتاق بازرگانی ایران و انگلستان در لندن ملاقات کرد. محل بازداشت او نامعلوم است و خانواده اش به خاطر بیماری قند او نگرانی سلامتی هستند.
- فیض الله عرب سرخی، معاون سابق وزارت بازرگانی و عضو ارشد سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، یکی از احزاب اصلاح طلب، در روز 7 ژوئیه دستگیر شد.
- روزنامه نگار کاوه مظفری، که پس از دستگیری در روز اول ماه مه 2009 در طی گزارش دهی در باره تظاهرات مسالمت آمیز فعالان کارگری در روز کارگر، تازه در 15 ژوئن آزاد شده بود، به وسیله نیروهای امنیتی در روز 9 ژوئیه در خیابان دستگیر شد.
- محمد رضا یزدان پناه، عضو جبهه مشارکت اسلامی، در روز 7 ژوئیه در تهران دستگیر شد.
- کیان تاجبخش، دارای تابعیت دوگانه ایرانی - آمریکایی، جامعه شناس و برنامه ریز شهری، که در دانشگاه های ایران و آمریکا تدریس کرده است، در ساعت 9 شب روز 9 ژوئیه 2009 در خانه اش در تهران دستگیر شد. دو نفر که خود را مأموران امنیتی ایران معرفی کردند، وارد خانه او شدند، از او و همسرش سوال هایی پرسیدند و پیش از بردن او و دو کامپیوترش و لوازم دیگر، سه ساعت خانه را بازرسی کردند.
- مهدی مهدوی آزاد، مدیر سایت شهاب نیوز، در حدود 23 ژوئن دستگیر شد، اما خبر دستگیری او تازه منتشر شده است.
- توحید بیگی، عکاسی که با مبارزه انتخاباتی نامزد ریاست جمهوری کروی در ارتباط بود، در طی تظاهرات روز 9 ژوئیه در میدان انقلاب تهران دستگیر شد.
- روزنامه نگار هنگامه شهیدی، عضو حزب اعتماد ملی، شاخه تهران، بنا به گزارش ها در روز 30 ژوئن دستگیر شده است.
- مجید سعیدی، عکاس سرشناس رسانه های داخلی و بین المللی، در روز 10 ژوئیه در خانه اش دستگیر شد.

اطلاعات پس زمینه ای

در یک ماه پس از روز 13 ژوئن که پیروزی رئیس جمهور کنونی احمدی نژاد در انتخابات روز پیش از آن اعلام شد، و مورد مخالفت صدها هزار نفر از ایرانیان قرار گرفته است، مقامات ایرانی محدودیت های شدیدی بر آزادی بیان، تجمع و اجتماع برقرار کرده اند. نیروهای امنیتی شامل نیروی شبه نظامی بسیج در سطحی گسترده به خیابان ها گسیل شده اند تا مانع از تظاهرات مسالمت آمیز دیگر تظاهرات بشوند و آنها را متفرق کنند؛ ارتباطات به شدت مختل شده است و نشریات ایرانی از انتشار اطلاعات در باره ناآرامی سراسری در پی اعلام نتیجه منع شده اند. روزنامه نگاران خارجی از حضور در خیابان ها ممنوع شده اند، ویزای آنها تمدید نشده و برخی از خبرنگاران خارجی دستگیر یا از کشور اخراج شده اند.

بنا به اطلاعیه های رسمی که عفو بین الملل ثبت کرده است، از روز 12 ژوئن به بعد نیروی انتظامی و نیروهای بسیج بیش از 2000 نفر را در سراسر ایران در طی تظاهرات یا پس از آن دستگیر کرده اند. این عده شامل شخصیت های برجسته سیاسی نزدیک به دو نامزد انتخاباتی میر حسین موسوی و مهدی کروی و رئیس جمهور سابق خاتمی که از مبارزه انتخاباتی میر حسین موسوی حمایت می کرد، هستند. برخی از مدافعان حقوق بشر و روزنامه نگاران نیز بازداشت شده اند.

مقامات تایید کرده اند که حداقل 21 نفر کشته شده اند، اما حداقل در بعضی موارد - مثل مورد ندا آقا سلطان که مرگ او فیلمبرداری و وسیعاً در اینترنت منتشر شد - مسئولیت ماموران دولتی را تکذیب کرده اند، گرچه به نظر نمی رسد تحقیق مناسبی در باره مرگ او انجام شده باشد. منابع غیررسمی ایرانی می گویند که تعداد بسیار بیشتری از معترضان کشته شده اند، اما کسب اطلاعات دقیق در باره تعداد کشته ها دشوار و نیز محل بازداشت بسیاری از تظاهرکننده ها نامعلوم است و دولت محدودیت هایی بر خانواده های سوگوار برای برگزاری مراسم ترحیم اعمال کرده است. طبق اطلاعاتی که عفو بین الملل در گذشته دریافت می کرد، مقامات ایران تعداد قتل ها در طی تظاهرات به دست نیروهای امنیتی را کمتر از واقع گزارش می کردند.

پایان

سند عمومی

*****

دبیرخانه بین المللی، عفو بین الملل، شماره 1 خیابان ایستون، لندن، انگلستان

www.amnesy.org